

Oponentský posudek pro inaugurační řízení v oboru etika doc. PhDr. PaedDr. Petra Kondrlu, PhD.

Oponent: **Prof. ThDr. Josef Dolista, Ph.D., Th.D., LL.M., dr.h.c.**, 1. lékařská fakulta UK v Praze /Ústav humanitních studií v lékařství

Datum a místo vyhotovení posudku: 06. 12. 2023 v Praze

Získání hodnosti profesor vyžaduje plnění předepsaných kritérií ve dvou oblastech: vědecké a pedagogické. V předloženém oponentském posudku bude brán zřetel oběma těmito oblastem samostatně, ale i ve vzájemných kontextuálních průnicích, kde bude posouzená celková komplexnost a dispozice inauguranta.

Vědecká činnost je hodnocena z hlediska počtu a kvality jednotlivých výstupů stanovených v kritériích pro inaugurační řízení. V předloženém inauguračním spise doc. PhDr. PaedDr. Petra Kondrlu, PhD. jsou splněna všechna požadovaná kritéria, která se týkají počtu publikací, typu publikací i počtu a struktury předepsaných citací. I pedagogická činnost splňuje předepsaná kritéria.

1. Hodnocení publikační činnosti a tvorba studijních materiálů

V předložených publikačních výstupech je ústředním bodem zájmu hodnota, její zkoumání a praktické využití v didaktickém procesu. Teoretickou bázi axiologického výzkumu předkládá ve vědeckých monografiích, kde se věnuje historii filozofické axiologie a sleduje linii od německého novokantovství až po současné trendy v tzv. postmetafyzickém myšlení. Třetí monografie je zaměřena na systematický výzkum hodnot a předkládá komplexní axiologickou teorii.

Eticko – filozofické zkoumání hodnoty provádí Peter Kondrla na poli metafyziky a ontologie. Jako nezbytnou podmínku pro pochopení hodnoty v jazyce etiky klade její explanaci v metafyzice a v uchopení podstaty hodnotného. Významná zjištění v této oblasti publikuje v pracích věnovaných ontologickým konsekvencím etiky technologií a metafyzice morální odpovědnosti. Ve vědeckých výstupech tohoto období si zároveň klade otázku, do jaké míry je možné sloučit substanciálně fundovanou neměnnost morálních hodnot s hodnotovou pluralitou, která se objevuje jak v etice technologií, tak v environmentální etice a v problematice udržitelného rozvoje.

V teoretické rovině zkoumání hodnot si inaugurant klade zásadní otázku. Je možné hovořit o obecné povaze morálních hodnot a jejich propojení s lidskou přirozeností, sledujeme-li množství různorodých hodnotových orientací a interpretací hodnot? Napětí mezi tím, co je a co má být rozpracovává ve výstupech z posledního období. Poukazuje na nutnost návratu k základům axiologie v bádenské novokantovské škole v podobě interpretace svobody hodnotové volby přes psychologickou kategorii potřeby, která definuje povahu hodnoty.

Ve svých publikačních výstupech posledního období, kde dominují primární výstupy ve vědeckých časopisech, se věnuje problematice hodnot v souvislosti s otázkami trvale

udržitelného rozvoje. Načrtává celý soubor hodnot odpovědnost, spravedlnost, solidarita ale i diverzita a inkluze a ukazuje, různé, ne zřídka až protichůdné interpretace těchto hodnot v praxi. Celá publikační činnost Petra Kondrly má společného jmenovatele v podobě plurality hodnot a hledání východisek v podobě dialogu a komunikace. To zdůrazňuje hlavně ve výstupech, které jsou zaměřeny na postmetafyzické myšlení, kde zdůrazňuje přijetí procesuálnosti a dynamiky hodnot, které reflektují měnící se podmínky a nově vznikající potřeby. Jednou z takových potřeb je i řešení otázek problémů spojených s procesem udržitelného rozvoje. Uvedené otázky spojuje inaugurant s postmetafyzickým myšlením, které bychom mohli označit také jako postmoderní myšlení. Postmodernu neinterpretuje jako ideologický diktát, ale jako historickou fázi či období, ve kterém žijeme a jehož problémy musíme řešit. Peter Kondrly poukazuje na to, že právě v období postmoderny jsme dospěli k hranicím moderního rozumu, už nemůžeme dále posouvat zodpovědnost za hranice národa, kultury nebo rasy, protože svět se stal globálním a podobně tak i zodpovědnost za něj.

Praktické řešení těchto problémů, naznačuje ve více výstupech zaměřených na problematiku výchovy a vzdělávání. Jako modelový příklad používá náboženskou výchovu a naznačuje, jak lze aplikovat výchovu k akceptování hodnotové plurality a toleranci i do předmětů, které se na první pohled nemají potenciál pro dosahování takových cílů. Významným tvrzením v didakticky orientovaných výstupech inauguranta je, že diverzita a pluralita nemají být pouze předmětem tolerance, ale mají být aktivním prostředkem pro kreativní tvorbu nových řešení.

2. Projektová činnost

S publikační činností Petra Kondrly úzce souvisí i jeho projektová činnost. Samostatně vedl tři vědecké projekty. První projekt zkoumal vztah mezi znaky a významy hodnot a vytvářel základní východisko pro výzkum plurality hodnot, specificky vztah mezi označovaným a označujícím v axiologickém kontextu. Zabývá se otázkou vztahu mezi tím, co je hodnota a co za hodnotu považujeme, specificky otázkou, jak znak může měnit význam hodnoty. Tím zároveň naznačuje své směřování k další významné oblasti jeho pedagogického zájmu, kterou je kritické myšlení.

Ve druhém projektu, který Peter Kondrly vedl, se zaměřil na specifickou oblast hodnot, které jsou spojeny s religiozitou a náboženským životem. V rámci tohoto projektu zkoumá zaměření přítomnosti hodnotové plurality v prostředí náboženských hodnot. Pozornost věnuje příčinám, které vedou mladé lidi ke změnám v hodnotových orientacích a sleduje, jaké jsou perspektivy religiozity na Slovensku z hlediska dynamiky hodnotových orientací.

V aktuálně řešeném projektu se inaugurant věnuje problematice hodnot trvale udržitelného rozvoje, přičemž pokračuje ve sledování linie religiozních hodnot a jejich vztahu k trvalé udržitelnosti. Religiozita je z hlediska trvalé udržitelnosti a jejich hodnot vnímána ve dvou rovinách. Na jedné straně je interpretována jako zdroj konfliktů v podobě polarizace společnosti, na straně druhé je v religiozitě přítomen významný potenciál pro kooperaci, speciálně v kladení důrazu na všeobecnou odpovědnost za druhého.

3. Mezinárodní vědecký rozměr

Inaugurant organizoval několik mezinárodních vědeckých konferencí a seminářů, zúčastnil se několik zahraničních pobytů, kde zkoumal problematiku plurality hodnot. Aktivně vystupoval na akcích zaměřených na mezikulturní a mezináboženskou komunikaci a zasazoval se aplikování etiky do společenské praxe s cílem vytvořit kooperující společenství sledující pozitivní vize budoucnosti a horizont udržitelného rozvoje.

4. Pedagogická činnost

V oblasti pedagogické činnosti patřil k průkopníkům filozofické axiologie, ještě na začátku tisíciletí zaváděl tento předmět do studijních programů v oboru filozofie na obou univerzitách v Trnavě, později implikoval problematiku filozofické axiologie do doktorského studia v oboru sociologie. Problematiku hodnot a hodnotové plurality implementoval i studijního programu kulturologie a areálových kultur, kde se ve svých přednáškách věnoval pluralitě v oblasti kulturních a religiózních hodnot. Vedle toho aktivně přednášel a vedl závěrečné práce i na oborech etika, etická výchova, náboženská výchova, misijní práce či sociální práce a sociální poradenství.

5. Vědecká škola

Další sledovanou oblastí výstupů v rámci procesu inaugurace je vědecká škola. I zde Peter Kondrla splňuje všechna stanovená kritéria. První disertační práci sice vedl v oboru sociologie, ale práce bezprostředně souvisí s problematikou axiologie a ve spolupráci s dalšími doktorandy vydali vědeckou monografii zaměřenou na metodologické otázky filozofické axiologie. V oboru etika ukončili své doktorské studium tři doktorandi, dva externí a jedna denní doktorandka. Externí doktorandi se věnovali problematice plurality hodnot a specificky problematice hodnotové kompatibility v mezináboženské komunikaci, což bezprostředně souviselo s otázkami plurality hodnot. Interní doktorandka na pozadí analýz existenciální filozofie sledovala pod vedením školitele nonkonceptuální projevy hodnot v bezprostředním napojení na pluralitu a dynamiku hodnot. Aktuálně školený externí doktorand pokračuje v teoretickém zkoumání existencialistického chápání hodnot s akcentem na hodnotu bolesti a její možné axiologické interpretace.

V závěrečných pracích, které Peter Kondrla školil, se problematika filozofie hodnot objevuje v různých podobách. Ve výběru závěrečných prací najdeme problematiku teoretického zkoumání povahy hodnot, psychologické a pedagogické otázky hodnotové orientace, ale také sociologickou, religionistickou či kulturologickou rovinu. Široká paleta témat, která byla v závěrečných pracích zpracována, dokazuje, že inaugurant vytvořil komplexní vědeckou školu od doktorandů až po bakalářské práce.

6. Otázka do diskuse

Můžete nám blíže přiblížit pojem hodnotové plurality z hlediska budoucnosti trvalé udržitelné Evropy?

7. Závěrečné hodnocení

Doc. PhDr. PaedDr. Peter Kondrla, PhD. splňuje požadavky stanovené pro úspěšné absolvování inauguračního procesu, jak po stránce kvantity, tak i kvality jeho výstupů a aktivit. Na základě tohoto konstatování doporučuji, aby mu byla udělena vědecko-pedagogická hodnost (titul) profesor v oboru etika.

prof. ThDr. Josef Dolista, Ph.D., Th.D., LL.M., dr.h.c.